

Multiculturele effectiviteit en Veiligheid

Een onderzoek naar het effect van multiculturele effectiviteit van de Burgemeesters van Amsterdam en Rotterdam op subjectieve veiligheidsbeleving

Carmen Boog
S4141849
Begeleider: Marianne Starren
Radboud Universiteit Nijmegen

Samenvatting

In dit onderzoek wordt gekeken in hoeverre multiculturele effectiviteit van een burgemeester een voorspellende factor zou kunnen zijn voor het veiligheidsgevoel van de burgers in deze stad. Voor dit onderzoek is gekeken naar twee grote steden waar veel verschillende culturen te vinden zijn, Amsterdam en Rotterdam. De huidige burgemeester van Amsterdam is een autochtoon, maar de huidige burgemeester van Rotterdam is een allochtoon van Marokkaanse afkomst. Er werd verwacht dat in een multiculturele samenleving de leiderschapskwaliteit multiculturele effectiviteit een positieve voorspellende factor zou zijn voor het veiligheidsgevoel in multiculturele steden. Er werd ook verwacht dat de burgemeester van Rotterdam meer multicultureel effectief zou zijn dan de burgemeester van Amsterdam. Daarom werd er tenslotte verwacht dat er een positiever veiligheidsgevoel zou heersen in Rotterdam dan in Amsterdam. Uit een survey onderzoek in Rotterdam en in Amsterdam is gebleken dat er geen samenhang tussen multiculturele effectiviteit van de burgemeesters in deze steden en veiligheid is. Wel is gebleken dat de burgemeester van Rotterdam meer multicultureel effectief is dan de burgemeester van Amsterdam, dit zou te verklaren zijn aan de hand van de afkomst van de burgemeester van Rotterdam en zijn ervaring in het inburgeringproces. Ook is gebleken dat in Amsterdam openmindness van de burgemeester positief correleert aan veiligheidsgevoel en culturele empathie van de burgemeester negatief correleert aan veiligheidsgevoel, wat eventueel in vervolgonderzoek verder onderzocht zou kunnen worden. Een eventuele verklaring zou de angst voor het onbekende kunnen zijn of de afkomst van de respondenten, die in Amsterdam over het algemeen minder divers was dan in Rotterdam. Tenslotte is er tegen de verwachtingen in gebleken dat er in Amsterdam een positiever veiligheidsgevoel heerst dan in Rotterdam, dit zou ook een interessant vervolgonderzoek op kunnen leveren.

Introductie

Aanleiding

In de grote steden is er vrijwel altijd sprake van een groeiend aantal verschillende culturen. Hoewel we het ons niet altijd beseffen, bestaan sommige grote steden al voor meer dan de helft uit allochtonen (CBS, 2014). In dit onderzoek zullen we de definitie van een allochtoon van het CBS hanteren. Deze luidt: *“Persoon die in Nederland woonachtig is en van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Wie zelf in het buitenland is geboren, hoort tot de eerste generatie, wie in Nederland is geboren, hoort tot de tweede generatie.”* Deze allochtonen zijn onder te verdelen in een grote hoeveelheid verschillende culturen. Er is niet alleen sprake van een verschil in nationaliteit of etniciteit, maar ook in bijvoorbeeld religie of politieke voorkeur. Deze verscheidenheid in culturen heeft tot gevolg een verscheidenheid van perspectieven om tegen de multiculturele samenleving aan te kijken en vraagt dan ook om een dusdanig veelzijdig leiderschap dat hiermee om weet te gaan. In crisissituaties kan het voorkomen dat bij een van de groepen binnen de samenleving een extra gevoelige snaar wordt geraakt, juist vanwege deze culturele differentiatie. Dit was bijvoorbeeld het geval bij de Charlie Hebdo aanslag. De aanslag raakte niet alleen de westerse maatschappij en cultuur, maar ook binnen deze westerse maatschappij waren vaak moslims de dupe van vooroordelen en tweestrijd. Dit alleen al zou nadelige effecten kunnen hebben gehad op het veiligheidsgevoel binnen de samenleving. Met behulp van crisiscommunicatie zou een leider in deze situaties zijn multiculturele effectiviteit kunnen laten blijken en zijn meerwaarde tonen. In dit onderzoek is het de bedoeling aan te tonen dat de multiculturele effectiviteit ook daadwerkelijk een voorspellende factor heeft op het veiligheidsgevoel binnen de samenleving.

Theoretisch kader

De burgemeester

Het ambt van de burgemeester heeft de afgelopen decennia een heuse ontwikkeling doorgemaakt. Was het voor de Tweede Wereldoorlog nog een ambt dat werd bekleed door regenten (Karsten et al. 2010) en was het een herder en hoeder van de lokale bevolking, nu is

het een vak zo breed als de mens zelf en neemt het meer de vorm van een handhaver aan (Sackers, 2010). Naast een rol als handhaver hebben zij een identiteit- en gemeenschapsvormende rol die zich in hun dagelijkse bezigheden uit zoals in het toespreken van de pers. Bij die identiteit- en gemeenschapsvormende rol heeft de burgemeester ook de taak om te verduidelijken waar de gemeente en de lokale gemeenschap voor staan, in het bijzonder rondom extreme situaties of bij gebeurtenissen van vreugde of verdriet (Karsten et al. 2010). Deze taak van die identiteit- en gemeenschapsvormende rol in extreme situaties kan bijvoorbeeld vorm aannemen van een toespraak zoals die na de Charlie Hebdo aanslag in Parijs. Als we dezelfde toespraak onder een andere rol van de burgemeester plaatsen, namelijk die van veiligheidsbaas zoals Sackers (2010) verwoordt, dan is deze toespraak niet alleen identiteit of gemeenschapsvormend bedoeld, maar ook om het veiligheidsgevoel van de burgers te versterken.

Het ambt van de burgemeester heeft de afgelopen decennia een heuse ontwikkeling doorgemaakt. Was het voor de Tweede Wereldoorlog nog een ambt dat werd bekleed door regenten (Karsten et al. 2010) en was het een herder en hoeder van de lokale bevolking, nu is het een vak zo breed als de mens zelf en neemt het meer de vorm van een handhaver aan (Sackers, 2010). Naast een rol als handhaver hebben zij een identiteit- en gemeenschapsvormende rol die zich in hun dagelijkse bezigheden uit zoals in het toespreken van de pers. Bij die identiteit- en gemeenschapsvormende rol heeft de burgemeester ook de taak om te verduidelijken waar de gemeente en de lokale gemeenschap voor staan, in het bijzonder rondom extreme situaties of bij gebeurtenissen van vreugde of verdriet (Karsten et al. 2010). Deze taak van die identiteit- en gemeenschapsvormende rol in extreme situaties kan bijvoorbeeld vorm aannemen van een toespraak zoals die na de Charlie Hebdo aanslag in Parijs. Als we dezelfde toespraak onder een andere rol van de burgemeester plaatsen, namelijk die van veiligheidsbaas zoals Sackers (2010) verwoordt, dan is deze toespraak niet alleen identiteit of gemeenschapsvormend bedoeld, maar ook om het veiligheidsgevoel van de burgers te versterken.

In een crisissituatie na een extreme gebeurtenis is het de taak van de burgemeester om woordvoerder te zijn (*Praktische gids voor burgemeesters in nood*, 2013). Er heerst in dit type situaties vaak een gevoel van verwarring en onduidelijkheid, en de burgemeester kan dit gevoel van verwarring wegnemen of verminderen en de situatie verduidelijken. Na de aanslag in Parijs op het hoofdkantoor van Charlie Hebdo, heerste er binnen de Nederlandse samenleving een gevoel van onduidelijkheid, afkeer en angst. Dat laatste omdat Parijs relatief dicht bij ons staat en omdat de aanslag op Charlie Hebdo gezien werd als een directe aanslag op een van de meest vooraanstaande waarden binnen de westerse samenleving; vrijheid van meningsuiting. Deze twee effecten kunnen wellicht gezien worden als effecten op de gemiddelde autochtoon in Nederland. De effecten van deze gebeurtenis op de gemiddelde allochtoon in Nederland zouden wellicht heel anders en heel divers kunnen zijn. Zoals eerder vermeld heeft de samenleving in grote steden zoals Rotterdam en Amsterdam ook te maken met een religieuze diversiteit. Dit cultuurverschil maakt ook dat er een ander perspectief is op de aanslag op Charlie Hebdo. Zowel de burgemeester van Rotterdam, Aboutaleb, als de burgemeester van Amsterdam, Van der Laan, hebben over deze gebeurtenis een toespraak gehouden. Deze toespraak zou moeten zijn ontworpen om de gemiddelde burger in de stad aan te spreken. Vanwege de diversiteit in cultuur binnen de stad is het heel moeilijk om een juiste toespraak te houden die de gemiddelde burger aan zou spreken. Het is namelijk niet zo dat er een gemiddelde burger is, maar meer een gemiddelde burger per subcultuur. Hier gaat het aspect *multiculturele effectiviteit* van de burgemeester een rol spelen.

Multiculturele effectiviteit

Er zijn talloze theorieën over de rol als leider en verschillende karaktereigenschappen die een goede leider zou moeten bezitten. Zo zijn er bijvoorbeeld verschillende leiderschapsstijlen benoemd zoals de transactionele leiderschapsstijl en transformationele leiderschapsstijl (Bass, 1990) en het verschil tussen *directive*, *coöperative* en *collaborative* leiderschapsstijl (Aritz & Walker, 2014). In dit laatste geval deden Aritz & Walker (2014) onderzoek in de effectiviteit van leiderschap in een cultureel homogene groep en een cultureel heterogene groep. Er is volgens hen een verschil in effectiviteit van leiderschapsstijl als het gaat om leiderschapsstijl in

een culturele homogene groep of heterogene groep. Hoewel dit onderzoek zich richt op de bedrijfsvloer, kan er geconcludeerd worden dat ook in de maatschappij er andere waarden een rol gaan spelen op het moment dat er meer culturele heterogeniteit is.

In een stad zoals Amsterdam of Rotterdam, waar meer dan de helft van de inwoners een westerse of niet-westerse allochtoon is (CBS,2014), worden de vraagstukken wat betreft leiderschap in een multiculturele omgeving steeds belangrijker. De theorie die in dit onderzoek aan de grondslag zal liggen is die van de multiculturele effectiviteit (van Oudenhoven, 2002). Volgens van Oudenhoven (2002) verwijzen vrijwel alle beschrijvingen van multiculturele effectiviteit naar het aanpassingsvermogen van individuen met een andere cultuur. Ook wordt in een grote hoeveelheid recente literatuur *ability to adapt* genoemd als een belangrijke factor in de effectiviteit van leiderschap (Galanes, 2003). Dit suggereert het belang van het aanpassingsvermogen van een burgemeester in een multiculturele stad om zijn effectiviteit als leider te vergroten. Als het om een multiculturele stad gaat, zoals Rotterdam en Amsterdam, waar het aantal allochtonen in de stad hoger is dan het aantal autochtonen, zal de mate van identificatie met een multicultureel effectieve leider waarschijnlijk hoger zijn dan een minder multicultureel effectief leider. Van Quaquebeke et al. (2010) bewezen de samenhang tussen het ideaalbeeld van leiderschap en de mate van identificatie en tevredenheid met een leider. Zij kwamen tot de conclusie dat hoe meer de leiders de waarden van hun volgelingen koesterden, hoe meer tevreden de volgelingen waren en hoe meer zij zich met hun leider kon identificeren.

De Multiculturele Persoonlijkheidsvragenlijst (MPV)

Uiteindelijk blijkt uit verschillende literatuur dat er herhaaldelijk onderling verwante factoren naar voren komen die samengevat kunnen worden tot de volgende vijf dimensies die samen de Multiculturele Persoonlijkheidsvragenlijst (MPV) vormen: *culturele empathie, openmindness, sociaal initiatief, emotionele stabiliteit en flexibiliteit* (van der Zee en van Oudenhoven, 2000, 2001). Drie van de vijf factoren komen direct overeen met de *Big Five* (Goldberg, 1981), een psychologisch classificatiesysteem waarvan ook bewezen is dat deze vijf factoren naar voren komen in de meeste Europese talen (De Raad e.a. 1998). De factoren die overeenkomen met de *Big Five* zijn *emotionele stabiliteit, sociaal initiatief* die direct verwant is aan *extraversie* en

openmindness die direct verwant is aan *openheid* (van Oudenhoven, 2002). De reden dat er in dit onderzoek de MPV gebruikt wordt en niet de *Big Five* is omdat de MPV niet een algemene vragenlijst vormt over psychologische kenmerken, maar echt toegesneden is op culturele diversiteit. Ook bewees Paunonen (1998) dat een meting van specifiekere *traits*, zoals de MPV doet, een grotere voorspellende waarde heeft boven de *Big Five*.

De dimensie *Culturele empathie* is afgeleid uit wat in andere literatuur soms bekend staat als sensitiviteit (Hawes en Kealey, 1981) en is het vermogen zich in te leven in de gevoelens, gedachten en gedragingen van leden van groepen met een andere cultuur. *Openmindness* draait om een open en onbevooroordeelde houding ten opzichte van andere groepen en andere culturele normen en waarden. *Sociaal initiatief* is het naar buiten durven treden in een andere cultuur. *Emotionele stabiliteit* is in deze het vermogen om te kunnen gaan met bijvoorbeeld psychische stress of afwijzing. Ten slotte wordt *flexibiliteit* genoemd als een belangrijke factor in *multiculturele effectiviteit* en dit wordt ook onderstreept door verschillende literatuur volgens van Oudenhoven (2002).

Onderzoeksvraag

In een land en ook wereld waar globalisatie een term is die steeds vaker voorkomt en waar we steeds meer te maken krijgen met verschillende culturen, is het zeer belangrijk dat ook de positie van leiders onder de loep wordt genomen. Zoals blijkt uit de literatuurstudie hiervoor, is een succesvol leider binnen een cultureel heterogene groep niet per definitie succesvol binnen een multiculturele groep. Als het gaat om een crisissituatie zoals na de Charlie Hebdo gebeurtenis kan deze effectiviteit invloed hebben op het veiligheidsgevoel. Daarom luidt mijn onderzoeksvraag:

Hoofdvraag: In hoeverre is multiculturele effectiviteit van de burgemeester in Rotterdam en Amsterdam een positief voorspellende factor op het veiligheidsgevoel van de inwoners van deze steden?

De onderzoeksvraag zal beantwoord worden door middel van een survey-onderzoek. Dit onderzoek zal twee keer uitgevoerd worden, een keer in Amsterdam en een keer in Rotterdam. Voornamelijk is de reden dat op die manier gecontroleerd kan worden of de resultaten generaliseerbaar zijn, maar toch er worden verschillende uitkomsten verwacht op een aantal punten binnen het onderzoek. Op de eerste plaats wordt er verwacht dat de burgemeester van Rotterdam, Aboutaleb, als immigrant en moslim aan de ene kant, en politicus aan de andere kant, een meer multicultureel effectief leider zal zijn dan de burgemeester van Amsterdam, Van der Laan. Aboutaleb heeft ten slotte al een keer naar voren moeten treden in een vreemde cultuur (*sociaal initiatief*) en heeft wellicht te maken gehad met afwijzing en psychische stress ten gevolge van zijn culturele achtergrond (*emotionele stabiliteit*). Ook wijst het feit dat hij, als immigrant en moslim, de Nederlandse politiek in is gegaan op *culturele empathie*, *openmindness* en *flexibiliteit*. Uit deze analyse volgt daarom mijn eerste hypothese:

H1: De huidige burgemeester van Rotterdam, Aboutaleb, is meer multicultureel effectief dan de huidige burgemeester van Amsterdam, van der Laan.

Omdat het de taak is van de burgemeester als veiligheidsbaas woordvoerder te zijn in crisissituaties om het veiligheidsgevoel van de burgers te bevorderen, is het belangrijk dat de burgers zich geïdentificeerd voelen met hun leider. De multiculturele effectiviteit van de burgemeester zal zorgen voor een beter gevoel van representativiteit binnen de stad. Dit zal als effect hebben dat de burgers zich meer met hun leider kunnen identificeren. Zoals in de theorie van Van Quaquebeke et al. (2010) naar voren kwam, heeft de overeenkomst van waarden en normen tussen de burgers en hun leider een positieve correlatie met tevredenheid en identificatie met hun leider. Multiculturele effectiviteit kan leiden tot een overeenkomst in waarden en normen en daarom in dit geval ook tot identificatie van de burgers met de burgemeester. Omdat er verwacht wordt dat Aboutaleb van Rotterdam meer multicultureel effectief is dan van der Laan van Amsterdam wordt er daarom nog een effect verwacht:

H2: Het veiligheidsgevoel in Rotterdam is groter dan het veiligheidsgevoel in Amsterdam.

Methode

Instrumentatie

Zowel de afhankelijke als de onafhankelijke variabelen werden gemeten aan de hand van een survey onderzoek. De onafhankelijke variabele was de multiculturele effectiviteit van de burgemeester. Deze multiculturele effectiviteit werd geoperationaliseerd als de definitie die gegeven is door van der Zee & van Oudenhoven (2001). Dit werd gemeten aan de hand van de Multiculturele Persoonlijkheid Vragenlijst die de vijf verschillende dimensies *Culturele Empathie*, *Openmindness*, *Sociaal initiatief*, *Emotionele Stabiliteit* en *Flexibiliteit* meet. De vragenlijst die multiculturele effectiviteit meet bestond uit 18 vragen. Deze achttien vragen waren te beantwoorden aan de hand van een 7-punts Likert schaal waar 1 stond voor *helemaal mee oneens* en 7 stond voor *helemaal mee eens*.

De eerste dimensie *Culturele Empathie* werd gemeten door een viertal vragen; de eerste was: "Mijn burgemeester begrijpt andermans gevoelens", de tweede "Mijn burgemeester merkt het op als anderen in de problemen zitten, de derde "Mijn burgemeester heeft problemen met het plaatsen van relaties" en de vierde vraag "Mijn burgemeester houdt rekening met andermans gebruiken. De derde vraag in deze dimensie werd omgepoold. De betrouwbaarheid van de culturele empathie van de burgemeester bestaande uit vier items was voldoende: $\alpha=.68$.

De tweede dimensie *Openmindness* werd gemeten door een viertal vragen; de eerste was: "Mijn burgemeester voelt zich oncomfortabel in een andere cultuur", de tweede "Mijn burgemeester heeft veel verschillende interesses", de derde "Mijn burgemeester raakt betrokken bij andere culturen" en de vierde vraag "Mijn burgemeester zoekt contact met personen met een andere achtergrond". De eerste vraag in deze dimensie werd omgepoold. De betrouwbaarheid van de openmindness van de burgemeester bestaande uit vier items was adequaat: $\alpha=.70$.

De derde dimensie *Sociaal initiatief* werd gemeten door een viertal vragen; De eerste was: "In groepsverband neemt mijn burgemeester graag het initiatief", de tweede "Mijn burgemeester

is geneigd zich uit te spreken”, de derde “Mijn burgemeester is vaak de drijvende kracht achter zaken” en de vierde vraag “Mijn burgemeester benadert andere personen makkelijk”. De betrouwbaarheid van het sociaal initiatief van de burgemeester bestaande uit vier items was goed: $\alpha=.81$.

De vierde dimensie *Emotionele Stabiliteit* werd gemeten door een drietal vragen; de eerste was: “Mijn burgemeester blijft kalm in onverwachte situaties”, de tweede “Mijn burgemeester kan tegenslagen in perspectief brengen” en de derde vraag “Mijn burgemeester gaat er standaard vanuit dat zaken vanzelf goed zullen komen”. De betrouwbaarheid van de emotionele stabiliteit van de burgemeester bestaande uit drie items was onvoldoende: $\alpha=.58$. Bij het verwijderen van de derde vraag was de betrouwbaarheid van de emotionele stabiliteit van de burgemeester bestaande uit twee items adequaat: $\alpha=.75$.

De vijfde dimensie *Flexibiliteit* werd gemeten door een drietal vragen; De eerste was: “Mijn burgemeester staat open voor veranderingen”, de tweede “Mijn burgemeester vermijdt avontuur” en de derde vraag “Mijn burgemeester werkt zoveel mogelijk volgens een strikt schema”. De tweede en derde vraag in deze dimensie werden omgepoold. De betrouwbaarheid van de flexibiliteit van de burgemeester bestaande uit drie items was onvoldoende: $\alpha=.24$. Bij het verwijderen van de eerste vraag was de betrouwbaarheid van de flexibiliteit van de burgemeester bestaande uit twee items nog steeds onvoldoende: $\alpha=.35$. Daarom werd er besloten de dimensie *Flexibiliteit* van de burgemeester niet mee te nemen in de verdere analyses.

De afhankelijke variabele in het onderzoek was de subjectieve veiligheid van de burgers, hierna veiligheidsgevoel genoemd. Deze vragenlijst werd eerder gebruikt in het onderzoek naar positieve en negatieve factoren op veiligheidsbeleving van Boers et al. (2008). De vragenlijst die het veiligheidsgevoel van de burgers in Amsterdam en Rotterdam meet bestond uit 8 vragen. Ook deze waren te beantwoorden aan de hand van een 7-punts Likert schaal waar 1 stond voor *helemaal mee oneens* en 7 stond voor *helemaal mee eens*. De betrouwbaarheid van het veiligheidsgevoel van de burgers bestaande uit acht items was adequaat: $\alpha=.72$.

Procedure en Respondenten

De proefpersonen zijn gekozen door middel van een gestratificeerde steekproef in de steden Amsterdam en Rotterdam. Ze zijn verzameld op eenzelfde dag. Er zijn vijftig respondenten verzameld uit Rotterdam en vijftig uit Amsterdam. De respondenten in Rotterdam zijn verzameld in het winkelcentrum Zuidplein om zo een groep te bereiken die representatief is voor de stad Rotterdam.

In Amsterdam zijn de respondenten op straat aangesproken. Aanvankelijk zijn de respondenten aangesproken in het centrum van Amsterdam, vervolgens bleek dat er niet genoeg respondenten waren en is een deel online met behulp van een online survey aangesproken.

Het was belangrijk dat andere eigenschappen zoals geslacht en leeftijd geen rol zouden spelen, dus werd er geselecteerd op die kenmerken. Hiermee wordt bedoeld dat de groepen die met elkaar vergeleken worden ook daadwerkelijk vergelijkbaar waren met elkaar. Zo is er in het proces van enquêtes afnemen in de gaten gehouden of het percentage mannen en vrouwen ongeveer overeen kwamen.

Omdat zowel Rotterdam als Amsterdam een hoog percentage allochtonen en diverse culturen hadden, was het belangrijk er zeker van te zijn dat de respondenten een representatie vormden van de steden. Aan de respondenten werd gevraagd of zij een andere culturele achtergrond hadden dan de Nederlandse. Dit werd duidelijk door te vragen naar de afkomst van hen en hun ouders, en zo te bepalen of zij van allochtone afkomst kwamen. De andere vraag om te bepalen of zij een andere culturele achtergrond hadden dan de Nederlandse, was te vragen naar de religie. Tenslotte is er ook gevraagd naar opleidingsniveau.

Tabel 1. Percentage geslacht per stad

Percentage	Amsterdam	Rotterdam
Mannen	56	58
Vrouwen	44	42
Totaal	100	100

Tabel 2. Leeftijd per stad

Stad	Min	Max	Mean	SD
Rotterdam	15	87	38.18	20.366
Amsterdam	16	67	30.70	14.397

Tabel 3. Percentage allochtonen per stad

Percentage	Amsterdam	Rotterdam
allochtonen	38	46
autochtonen	62	54
Totaal	100	100

Tabel 4. Percentage per religie per stad.

Percentage	Amsterdam	Rotterdam
Christendom	24	52
Islam	18	26
Atheïsme	56	22
Boeddhisme	2	
Totaal	100	100

Tabel 5. Percentage per opleidingsniveau per stad.

Percentage	Amsterdam	Rotterdam
Lagere school		6

Middelbare school	14	26
Beroepsonderwijs	16	44
Hoger onderwijs/ Universiteit	70	24
Totaal	100	100

Statistische toetsing

Er is op de eerste plaats een Independent Sample T-test uitgevoerd om de Multiculturele effectiviteit van de burgemeesters te vergelijken. Vervolgens is er een regressie analyse uitgevoerd om de invloed van de multiculturele effectiviteit van de burgemeester op veiligheidsgevoel te toetsen. Er zijn daarna exploratief een aantal multiple regressie analyses uitgevoerd om te toetsen of de verschillende dimensies een voorspellende factor konden zijn op veiligheidsgevoel. Er is naast de regressie analyse en de multiple regressie analyse op het veiligheidsgevoel in de twee steden ook een onderscheid gemaakt tussen de twee steden. Allereerst is er een regressie analyse gemaakt om te meten of de multiculturele effectiviteit van de burgemeester van Rotterdam een voorspellende factor is op het veiligheidsgevoel in Rotterdam. Daarna is er een multiple regressie analyse uitgevoerd om te meten of de verschillende dimensies van multiculturele effectiviteit van de burgemeester in Rotterdam een voorspellende factor zijn op het veiligheidsgevoel in Rotterdam. Beide regressie analyses zijn vervolgens ook gedaan voor Amsterdam. Tenslotte is er een Independent Sample T-test uitgevoerd om het veiligheidsgevoel van de burgers tussen de steden te vergelijken.

Resultaten

Hoofdvraag: In hoeverre is multiculturele effectiviteit van de burgemeester in Rotterdam en Amsterdam een positief voorspellende factor op het veiligheidsgevoel van de inwoners van deze steden?

Uit een regressie analyse uitgevoerd om het lineaire verband tussen de multiculturele effectiviteit van de burgemeester en het veiligheidsgevoel te toetsen bleek geen significante lineaire samenhang tussen multiculturele effectiviteit en veiligheidsgevoel ($p=.40$).

Uit een multiple regressie analyse uitgevoerd om het lineaire verband tussen de verschillende dimensies van multiculturele effectiviteit van de burgemeester en het veiligheidsgevoel te toetsen bleek geen significante lineaire samenhang tussen de verschillende dimensies van multiculturele effectiviteit van de burgemeester en veiligheidsgevoel ($p=.15$).

Uit een regressie analyse uitgevoerd om het lineaire verband tussen de multiculturele effectiviteit van de burgemeester van Rotterdam en het veiligheidsgevoel te toetsen bleek geen significante lineaire samenhang tussen de multiculturele effectiviteit van de burgemeester van Rotterdam en veiligheidsgevoel ($p=.33$).

Uit een multiple regressie analyse uitgevoerd om het lineaire verband tussen de verschillende dimensies van multiculturele effectiviteit van de burgemeester van Rotterdam en het veiligheidsgevoel te toetsen bleek geen significante lineaire samenhang tussen de verschillende dimensies van multiculturele effectiviteit van de burgemeester van Rotterdam en veiligheidsgevoel ($p=.63$).

Uit een regressie analyse uitgevoerd om het lineaire verband tussen de multiculturele effectiviteit van de burgemeester van Amsterdam en het veiligheidsgevoel te toetsen bleek geen significante lineaire samenhang tussen de multiculturele effectiviteit van de burgemeester van Amsterdam en veiligheidsgevoel ($p=.39$).

Uit een multiple regressie analyse bleek dat het veiligheidsgevoel voor 13% te verklaren was door de ingebrachte dimensies van multiculturele effectiviteit van de burgemeester van Amsterdam ($F(4,45)=2.78, p=.04$). De culturele empathie van de burgemeester van Amsterdam bleek een significante voorspeller voor het veiligheidsgevoel in Amsterdam ($\beta=-.50, p=.015$), net zoals openmindess ($\beta=.52, p=.017$). Dit gold niet voor sociaal initiatief ($\beta=.05, p=.82$) en emotionele stabiliteit ($\beta=.09, p=.62$).

Tabel 6. Multiple Regressieanalyse voor de variabelen die het veiligheidsgevoel voorspellen.

Variabele	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
Culturele empathie	-.56	.22	-.050*
Openmindness	.50	.20	.52*

Sociaal Initiatief	.05	.21	.05
Emotionele Stabiliteit	.09	.18	.09
R^2	.13		
F	2.78*		

* $p < .05$

Hypothese 1: De huidige burgemeester van Rotterdam, Aboutaleb, is meer multicultureel effectief dan de huidige burgemeester van Amsterdam, Van der Laan.

Uit een T -toets voor Multiculturele effectiviteit met als factor Stad bleek er een significant verschil te zijn tussen de Multiculturele effectiviteit van de burgemeester van Rotterdam en de burgemeester van Amsterdam ($t(98)=2.31, p=.023$). De burgemeester van Rotterdam Aboutaleb ($M= 4.89, SD=1.00$) bleek meer multicultureel effectief te zijn dan de burgemeester van Amsterdam Van der Laan ($M =4.51, SD=0.87$).

Hypothese 2: Het veiligheidsgevoel in Rotterdam is groter dan het veiligheidsgevoel in Amsterdam.

Uit een T -toets voor Veiligheidsgevoel met als factor Stad bleek er een significant verschil te zijn tussen het Veiligheidsgevoel van de burgers van Rotterdam en de burgers van Amsterdam ($t(98)=2.06, p=.042$). Het veiligheidsgevoel in Rotterdam ($M= 4.41, SD=1.16$) bleek lager te zijn dan het veiligheidsgevoel in Amsterdam ($M =4.87, SD=1.08$).

Conclusie

De hoofdvraag "In hoeverre is multiculturele effectiviteit van de burgemeester in Rotterdam en Amsterdam een positief voorspellende factor op het veiligheidsgevoel van de inwoners van deze steden?" kon noch bevestigd noch weerlegd worden omdat de resultaten van de regressie analyse niet significant waren. Aan de hand van ons onderzoek is niet gebleken dat de

multiculturele effectiviteit van de burgemeesters in Amsterdam en in Rotterdam een voorspellende factor is op het veiligheidsgevoel in deze steden. Er kan wel geconcludeerd worden dat zowel culturele empathie als openmindness voorspellende factoren zijn op het veiligheidsgevoel in Amsterdam. Gek genoeg is culturele empathie een negatief voorspellende factor op veiligheidsgevoel, wat tegen de verwachtingen voor het uitvoeren van het onderzoek ingaat. Openmindness blijkt wel een positief voorspellende factor te zijn op het veiligheidsgevoel in Amsterdam.

De eerste hypothese *“De huidige burgemeester van Rotterdam, Aboutaleb, is meer multicultureel effectief dan de huidige burgemeester van Amsterdam, van der Laan.”* is met de Independent T-test bevestigd. De burgemeester van Rotterdam, Aboutaleb, bleek inderdaad meer multicultureel effectief dan de burgemeester van Amsterdam, Van der Laan.

De derde hypothese *“Het veiligheidsgevoel in Rotterdam is groter dan het veiligheidsgevoel in Amsterdam.”* is met de Independent T-test weerlegd. Er bleek niet een groter veiligheidsgevoel in Rotterdam dan in Amsterdam. Uit de toetsing is juist gebleken dat de burgers in Amsterdam zich veiliger voelen dan in Rotterdam.

Discussie

Zoals verwacht werd is de burgemeester van Rotterdam, Aboutaleb, meer multicultureel effectief dan de burgemeester van Amsterdam, van der Laan. De meest voor de hand liggende reden is dat dat komt omdat hij zelf van buitenlandse afkomst is. Verschillende factoren die gemeten zijn aan de hand van de Multiculturele Persoonlijkheid Vragenlijst, zoals culturele empathie, zijn vanzelfsprekender eigen van een persoon als de persoon in kwestie zelf heeft moeten integreren in een andere cultuur, en dit ook succesvol heeft gedaan.

In tegenstelling tot wat werd verwacht is er een positiever veiligheidsgevoel in Amsterdam dan in Rotterdam. Omdat er verwacht werd dat multiculturele effectiviteit een positief voorspellende factor zou zijn op veiligheidsgevoel, werd er ook verwacht dat omdat de verwachting er was dat Aboutaleb meer multicultureel effectief zou zijn dan Van der Laan, er

een meer positief veiligheidsgevoel zou heersen in Rotterdam dan in Amsterdam. Juist het feit dat er niet werd gevonden dat multiculturele effectiviteit een voorspellende factor heeft op veiligheidsgevoel, is eigenlijk nogmaals bevestigd door de bevinding van het meer positieve veiligheidsgevoel in Amsterdam.

Een onverwachte maar interessante bevinding was dat in Amsterdam de culturele empathie van de burgemeester een negatieve voorspellende factor is op het veiligheidsgevoel, vooral omdat openmindness wel positief gecorreleerd is aan veiligheidsgevoel. Deze twee dimensies lijken ogenschijnlijk in elkaars verlengde. Toch zou een reden voor dit verschil in correlatie kunnen zijn dat mensen angstig zijn tegenover het onbekende zoals onbekende culturen. Daarom zou culturele empathie van een leider juist af kunnen schrikken en mensen angstig maken. Opvallend is ook dat de respondenten in Amsterdam een lager percentage mensen van allochtone afkomst bevat dan in Rotterdam, dit zou wellicht een verklaring kunnen zijn. Toch is het nodig om deze correlatie opnieuw te meten door middel van een grotere representatie van Amsterdammers, omdat een groep van vijftig respondenten te klein is om hier een oordeel over te kunnen vormen. Vervolgens kan door middel van interviews in vervolgonderzoek onderzocht kunnen worden wat de dieperliggende motieven zijn voor dit negatief lineair verband.

Een van de beperkingen van het onderzoek is dat het opleidingsniveau in Amsterdam erg verschilt van dat in Rotterdam. Omdat deze in Amsterdam veel hoger is, is de mogelijkheid er dat deze mensen de vragenlijst serieuzer hebben ingevuld dan de respondenten in Rotterdam, die gemiddeld een veel lager opleidingsniveau hadden. Dit zou het significantieniveau bepaald kunnen hebben. Ook zou dit invloed kunnen hebben gehad op het veiligheidsgevoel. Hoogopgeleiden wonen over het algemeen meer in wat veiligere wijken dan lager opgeleiden. Ook zijn de respondenten van Rotterdam slechts op een plek verzameld, namelijk het winkelcentrum Zuidplein. Ook al werd er verwacht dat er veel verscheidenheid zou zijn in respondenten en de groep een goede representatie zou geven van de stad, zou het in de toekomst wellicht beter zijn om op twee plekken te enquêteren. Tenslotte zijn de respondenten in Rotterdam cultureel veel meer divers dan de respondenten in Amsterdam. Dit

verschil is ogenschijnlijk te verwaarlozen, maar gezien dat in dit onderzoek juist de multiculturele samenleving onderzocht werd, zou het beter geweest zijn dat deze twee steden op dit aspect gelijk waren geweest.

Een interessant onderwerp om verder onderzoek naar te doen zou het effect van de multiculturele effectiviteit op andere aspecten in de samenleving zijn. Zo zou het wellicht in verband kunnen staan met vertrouwen of betrokkenheid. Tijdens het afnemen van de enquêtes kwam erg naar voren dat in Rotterdam veel meer mensen betrokken waren bij de burgemeester dan in Amsterdam. In Amsterdam was opvallend dat er veel onverschilligheid over de burgemeester was. Dit zou een interessant vervolgonderzoek op kunnen leveren. Ook zou het veiligheidsgevoel in beide steden opnieuw onderzocht kunnen worden om te bevestigen wat in dit onderzoek naar voren is gekomen, namelijk dat de burgers in Amsterdam zich over het algemeen veiliger voelen dan die in Rotterdam. Eventuele andere aspecten zoals de wijkinrichting of criminaliteit zouden nader onderzocht kunnen worden.

Literatuur

Aritz, J., & Walker, R. C. (2014). Leadership Styles in Multicultural Groups Americans and East Asians Working Together. *International Journal of Business Communication*, 51(1), 72-92.

Bass, B., 1990. From transactional to transformational leadership: learning to share the vision. *Organizational Dynamics* 18, 19-31

Boers, J., Steden, R. V., & Boutellier, J. C. J. (2008). Het effect van positieve en negatieve factoren op veiligheidsbeleving: een kwantitatieve studie onder inwoners van Amsterdam.

Centraal Bureau voor de Statistiek. z.d. Geraadpleegd op 7 maart 2015 van www.cbs.nl

- De Raad, B., Perugini, M., Hřebíčková, M., & Szarota, P. (1998). Lingua franca of personality taxonomies and structures based on the psycholexical approach. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 29*(1), 212-232.
- Galanes, G.J. (2003). In Their Own Words : An Exploratory Study of Bona Fide Group Leaders. *Small Group Research, 34* (6), pp. 3 741-770
- Goldberg, L. R. (1981). Language and individual differences: The search for universals in personality lexicons. *Review of personality and social psychology, 2*(1), 141-165.
- Hawes, F., & Kealey, D. J. (1981). An empirical study of Canadian technical assistance: Adaptation and effectiveness on overseas assignment. *International Journal of Intercultural Relations, 5*(3), 239-258.
- Karsten, N., Schaap, L., & Verheul, W. J. (2010). Stijlen van lokaal leiderschap: over burgemeesters, rolopvattingen en-verwachtingen. *Justitiële verkenningen, 36*(3), 31-44.
- Overheidsdienst, F., & Crisiscentrum, A. D. Praktische gids voor burgemeesters in nood. (2013)
- Paunonen, S. V. (1998). Hierarchical organization of personality and prediction of behavior. *Journal of Personality and Social Psychology, 74*(2), 538.
- Sackers, H. J. B. (2010). De burgemeester als veiligheidsbaas.
- van Oudenhoven, J. P. (2002). *Cross-culturele psychologie: De zoektocht naar verschillen en overeenkomsten tussen culturen*. Coutinho.
- van der Zee, K. I., & van Oudenhoven, J. P. (1998). Ontwikkeling en evaluatie van een vragenlijst voor multiculturele effectiviteit. De Multiculturele Persoonlijkheids Vragenlijst. *Gedrag en Organisatie*.
- Van Der Zee, K. I., & Van Oudenhoven, J. P. (2000). The Multicultural Personality Questionnaire: A multidimensional instrument of multicultural effectiveness. *European journal of personality, 14*(4), 291-309.
- Van der Zee, K. I., & Van Oudenhoven, J. P. (2001). The Multicultural Personality Questionnaire: Reliability and validity of self-and other ratings of multicultural effectiveness. *Journal of Research in Personality, 35*(3), 278-288.
- Van Quaquebeke, N., Kerschreiter, R., Buxton, A. E., & van Dick, R. (2010). Two lighthouses to navigate: Effects of ideal and counter-ideal values on follower identification and satisfaction with their leaders. *Journal of Business Ethics, 93*(2), 293-305.
- Veiligheidsmonitor. (z.d.) Geraadpleegd op 13 maart 2015, van www.veiligheidsmonitor.nl